



فدراسیون سوارکاری جمهوری اسلامی ایران
Equestrian Federation of I.R.IRAN

دستورالعمل محیط زیستی مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب

تهیه و تنظیم:

کمیته محیط زیست فدراسیون سوارکاری

با مشارکت و نظارت:

کمیسیون ورزش و محیط زیست کمیته ملی المپیک

مهر ۱۳۹۹

بنام حضرت داوود جان و

شناسنامه:

تهیه شده در: فدراسیون سوارکاری جمهوری اسلامی ایران

تحت نظارت: کمیسیون ورزش و محیط زیست کمیته ملی المپیک

تهیه و تنظیم: دکتر شهرزاد خرم‌نژادیان (عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی و رییس کمیته محیط زیست فدراسیون سوارکاری) - دکتر هومن بهمن‌پور (عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی و عضو کمیسیون ورزش و محیط زیست کمیته ملی المپیک)

طرح روی جلد:

ناشر:

شمارگان:

نوبت چاپ:

فیپا:

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار
۷	بخش اول: ملاحظات عمومی
۱۳	بخش دوم: ملاحظات اختصاصی
۱۳	تصفیه فاضلاب
۱۷	مدیریت پسماند و مواد زاید جامد
۱۹	مدیریت انرژی
۱۹	کیفیت هوا
۲۰	مدیریت ایمنی
۲۱	مدیریت فضای سبز
۲۲	منابع

پیشگفتار

یک رویداد ورزشی بهتر از هر رویداد دیگری می‌تواند منبع الهامی برای جامعه باشد و ذهن افراد را به تسخیر خود در آورد. ورزش؛ تجسم اصول و موازین اخلاقی و نظام ارزشی خاص خود را دارد. همچنین، ورزش بر نمایش عرصه‌های مختلفی از روحیات ورزشکاری، مبتنی بر مسابقات جوانمردانه، احترام، دوستی، تلاش برای دستیابی به برتری و رفع هرگونه مانع بر سر این راه دلالت دارد. محیط‌زیست نیز همچون ورزش، حد و مرز و عرصه جغرافیایی نمی‌شناسد. ورزشکاران به عنوان ایفاگران اصلی فعالیت‌های ورزشی الگوهای عملکردی مناسبی در این خصوص هستند.

در چند سال گذشته، موضوع ورزش و محیط‌زیست به‌طور گسترده‌ای مطرح گردیده و از ورزش به عنوان ابزاری در جهت دستیابی به اصول توسعه پایدار نام برده می‌شود. ورزش و محیط‌زیست در ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر می‌باشند، چنان که آلودگی‌های محیط‌زیستی بر سلامت و کارایی افراد در زمان تمرین و اجرای آموزش‌های مختلف تاثیر گذارد بوده و سلامت ورزشکاران را به مخاطره می‌اندازد. در سال ۱۹۹۶ میلادی، منشور المپیک اصلاح و محیط‌زیست به عنوان سومین رکن منشور المپیک (پس از ورزش و فرهنگ) مطرح گردید. از آن زمان تا به حال، اقدامات چشمگیری در فضاها و اماکن ورزشی در زمینه حفاظت از محیط‌زیست، صورت گرفته است.

از آن‌جا که سوارکاری جزو معدود رشته‌های ورزشی است که در آن انسان با یک موجود زنده در ارتباط می‌باشد، بنابراین؛ سلامت انسان و حیوان به طور توأمان مدنظر قرار می‌گیرد. حفاظت محیط زیست از سوی مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب، اهمیت به‌سزایی دارد. پرورش اسب و توسعه سوارکاری در جهت رشد اقتصادی، بهبود معیشت روستاییان و اشتغال‌زایی در خور توجه است. متأسفانه مکان‌یابی و جانمایی اکثر مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب در کشور از الگوی مشخص و مدونی تبعیت نمی‌کند. قرارگیری مجموعه‌های سوارکاری در سطح کشور، اغلب پراکنده و ناهمگون می‌باشد که این امر به دلیل رشد سریع صنعت اسب رخ داده است. از سوی دیگر، برنامه‌ریزان توجه چندانی به این مقوله نداشته و مکانی مناسب و شایسته را برای صنعت اسب در نظر نگرفته‌اند. بسیاری از مجموعه‌ها و مراکز ویژه پرورش اسب و سوارکاری در محیط پیرامونی شهرها واقع شده‌اند و یا رشد و توسعه شهری، بافت مسکونی شهر را به مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب نزدیک کرده و در مجاورت آن‌ها قرار داده است. به دلیل همجواری این مجموعه‌ها با مراکز شهری و سکونتگاهی، اهمیت به‌کارگیری اصول مدیریت محیط زیست در آن‌ها بیش از پیش مطرح می‌گردد. سوارکاری مانند هر فعالیتی بر محیط زیست اثرگذار می‌باشد و از آن‌جا که این ورزش در ارتباط مستقیم با طبیعت و محیط زیست می‌باشد، رعایت الزامات محیط زیستی در مجموعه‌ها مورد توجه می‌باشد.

نظر به آن که مجوزهای محیط زیستی توسط سازمان حفاظت از محیط زیست صادر می‌گردند، رعایت و بکارگیری استانداردها و ضوابط مرتبط، به عنوان یک الزام حرفه‌ای و اجتماعی مدنظر تمامی مشاغل و صنوف می‌باشند. بدیهی است که با توجه به شرایط اقلیمی و محیطی در مناطق مختلف کشور، بخشی از این الزامات و ملاحظات، با اندک تفاوتی همراه می‌باشند. براساس طبقه‌بندی صنایع در کشور، مجموعه‌های پرورش اسب، در «گروه

صنایع کشاورزی» و باشگاههای سوارکاری، در «گروه خدمات» تقسیم‌بندی شده‌اند. با عنایت به رویکرد محیط زیستی کمیته ملی المپیک و فدراسیون سوارکاری جمهوری اسلامی ایران، مجموعه‌های سوارکاری نیز ملزم به رعایت الزامات محیط زیستی مرتبط می‌باشند که در دستورالعمل حاضر، بخش مهمی از این گونه الزامات و ملاحظات تدوین و ارایه شده است.

دستورالعمل حاضر، که در دو بخش (ملاحظات عمومی و اختصاصی) و ۲۶ ماده تهیه و تنظیم شده است، به عنوان راهنمایی جهت تبدیل مجموعه‌های سوارکاری به "مجموعه‌های ورزشی سبز" منتشر می‌گردد. هدف از تهیه این دستورالعمل، کمک به مدیران و صاحبان مجموعه‌های سوارکاری، سوارکاران و سایر علاقمندان این رشته ورزشی در جهت حفاظت از محیط زیست و کاهش اثرات سوء و هزینه‌های ناشی از تخریب محیط زیست و منابع طبیعی می‌باشد. این دستورالعمل یک رویکرد سیستماتیک برای مدیریت محیط زیستی مجموعه‌های سوارکاری می‌باشد و در برگزیده الزامات محیط زیستی است که هر باشگاه باید از آن‌ها برخوردار باشد.

خاطر نشان می‌گردد، این دستورالعمل هر ساله مورد بازنگری قرار خواهد گرفت تا براساس جدیدترین استانداردها و ملاحظات بین‌المللی و ملی تنظیم و منتشر گردد. همچنین؛ از آن‌جا که در حال حاضر، راهنمای مجزا و ویژه‌ای در خصوص مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE-MS) برای ورزش کشور تهیه نگردیده است، در این دستورالعمل رهنمودهایی در زمینه محیط زیست، ایمنی بهداشتی و ایمنی فردی نیز بیان شده است.

امید است تا این دستورالعمل مورد استفاده مدیران و صاحبان مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب کشور، قرار گیرد تا از این طریق، گامی موثر در ارتقای سطح کمی و کیفی شاخص‌های محیط زیستی در فضاها و اماکن ورزشی برداشته شود.

دکتر مسعود خلیلی
رییس فدراسیون سوارکاری

دکتر مهرافزا منوچهری
رییس کمیسیون ورزش و محیط زیست
کمیته ملی المپیک

بخش اول: ملاحظات عمومی

ماده ۱- برخی از تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این دستورالعمل، به قرار زیر می‌باشند:

الف) سکونتگاه‌ها: عبارت است از کلیه شهرها، روستاها، شهرک‌های مسکونی و مجتمع‌های مسکونی که دارای حداقل بیست خانوار ساکن می‌باشند. ملاک تشخیص جمعیت خانوار، آخرین سرشماری مرکز آمار ایران می‌باشد.

ب) محدوده شهر: در ماده (۱) قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آن‌ها مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۱۴ چنین آمده است «محدوده شهر عبارت است از حد کالبدی موجود شهر و توسعه آتی در دوره طرح جامع و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر که ضوابط و مقررات شهرسازی در آن لازم‌الاجرا می‌باشد. شهرداری‌ها علاوه بر اجرای طرح‌های عمرانی از جمله احداث و توسعه معابر و تأمین خدمات شهری و تأسیسات زیربنایی در چارچوب وظایف قانونی خود کنترل و نظارت بر احداث هر گونه ساختمان و تأسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در داخل محدوده شهر را نیز به عهده دارند».

تبصره ۱: محدوده شهرهایی که به تازگی از روستا به شهر تبدیل شده‌اند، تا زمانی که برای آن، طرح جامع یا هادی شهری به تصویب نرسیده باشد، همان محدوده طرح هادی روستایی خواهد بود.

پ) حریم شهر: مطابق ماده (۲) همان قانون، عبارت است از قسمتی از اراضی بلافصل پیرامون محدوده شهر که نظارت و کنترل شهرداری در آن ضرورت دارد و از مرز تقسیمات کشوری شهرستان و بخش مربوط تجاوز نماید. به منظور حفظ اراضی لازم و مناسب برای توسعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگل‌ها، هر گونه استفاده برای احداث ساختمان و تأسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرح‌های جامع و هادی امکان‌پذیر خواهد بود.

ت) محدوده روستا: به استناد ماده (۳) همان قانون عبارت است از محدوده‌ای شامل بافت موجود روستا و گسترش آتی آن در دوره طرح هادی روستایی که با رعایت مصوبات طرح‌های بالا دست تهیه و به تصویب مرجع قانونی مربوط می‌رسد. دهیاری‌ها کنترل و نظارت بر احداث هر گونه ساخت و ساز در داخل محدوده را عهده‌دار خواهند بود.

تبصره ۲: روستاهایی که در حریم شهرها واقع می‌شوند، مطابق طرح هادی روستایی دارای محدوده و حریم مستقل بوده و شهرداری شهر مجاور حق دخالت در ساخت و ساز و سایر امور روستا را ندارد.

تبصره ۳: روستاهایی که به موجب طرح‌های مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع شوند، در صورت رسیدن به شرایط شهر شدن، شهر مستقل شناخته نشده و به صورت منفصل به عنوان یک ناحیه یا منطقه از نواحی یا مناطق شهر اصلی تلقی و اداره خواهند شد و برای آن‌ها در قالب طرح‌های جامع و تفصیلی ضوابط و مقررات ویژه متضمن امکان استمرار فعالیت‌های روستایی تهیه و ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

تبصره ۴: محدوده روستاهای فاقد طرح هادی، با هماهنگی شورای اسلامی روستا توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در قالب بافت مسکونی روستا پیشنهاد گردیده و به تصویب مراجع قانونی مربوطه در استان می‌رسد.

ث) کاربری اراضی شهر: برابر ابلاغیه شماره ۳۰۰/۳۱۰/۱۷۹۷۰ مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۶ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران کاربری اراضی محدوده شهر شامل مسکونی، آموزش تحقیقات و فناوری، آموزشی، اداری و انتظامی، تجاری - خدماتی (انتفاعی و غیرانتفاعی)، ورزشی، درمانی، فرهنگی - هنری، پارک و فضای سبز، تجهیزات شهری، تاسیسات شهری، حمل و نقل و انبارداری، نظامی، باغات و کشاورزی، میراث تاریخی، طبیعی، تفریحی و توریستی و حریم می‌باشد.

ج) کاربری اراضی روستا: عبارت است از کاربرد یا استفاده‌ای که از یک قطعه زمین، محدوده و یا فضای مشخص صورت می‌گیرد. عمده کاربری‌هایی که در فرایند تهیه و اجرای طرح هادی روستایی مورد استفاده قرار می‌گیرد، شامل کاربری مسکونی، تجاری، آموزشی، درمانی، فرهنگی، اداری، انتظامی، مذهبی، تاسیسات و تجهیزات روستایی، ورزشی، صنعتی و کارگاهی، زراعی، باغات، دامداری و بایر می‌باشد.

چ) پهنه‌های حریم شهر: به استناد مصوبه ۳۰۰/۵۹۶۶۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ شورای عالی شهرسازی و معماری پهنه‌های پنجگانه حریم شهرها شامل تمام یا برخی از موارد ذیل خواهد بود:

۱- **پهنه حفاظت:** پهنه‌ای است که در آن تاکید بر حفظ وضعیت طبیعی موجود و جلوگیری از دخل و تصرف در آن است و مشتمل بر مناطق چهارگانه حفاظت محیط زیست، محدوده‌های آبخوان و سفره‌های آب زیرزمینی، جنگل و اراضی جنگلی، عرصه‌ها و حرایم آثار با ارزش تاریخی، فرهنگی و طبیعی ثبتی و ارزشمند و سایر عرصه‌هایی است که به هر دلیل حفاظت از آنها ضروری است.

۲- **پهنه کشاورزی:** پهنه‌ای است شامل کلیه عرصه‌های باغی، زراعی مرتبط با تولید محصولات کشاورزی.

۳- **پهنه مراتع:** پهنه‌ای است شامل مراتع درجه یک، دو و سه.

۴- **پهنه طبیعی:** پهنه‌ای است شامل عرصه‌های منابع طبیعی فاقد پوشش مرتعی و جنگلی.

۵- **پهنه سطوح آبی:** (طبیعی و مصنوعی) نظیر دریاچه‌ها، تالاب‌ها، رودخانه‌ها و مسیل‌ها، مخازن سدها و حرایم کمی و کیفی آنها و غیره.

ح) مجتمع‌های صنفی:

برابر ماده ۱ آیین‌نامه نحوه ایجاد مجتمع‌های صنفی (مصوب ۱۳۸۷/۷/۱۸ وزیران عضو کارگروه حل مشکلات اصناف) مکانی است دارای محدوده و مساحت معین با امکانات زیربنایی و خدمات ضروری برای استقرار مجموعه‌ای از واحدهای صنفی آلاینده، عمده فروشی‌ها و مانند آنها.

(خ) حریم کمی و کیفی آب: حریم کمی و کیفی و منابع آب سطحی مطابق بند (خ) اصلاحی ماده (۱) آیین‌نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی و شبکه‌های آبرسانی، آبیاری و زهکشی (موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۸۹۷۷/ت/۲۹۱۰۱ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸ هیات وزیران) با اصلاحیه‌های بعدی، چنین تبیین شده است:

- **رودخانه:** مجرای طبیعی که آب به طور دائم یا فصلی در آن جریان داشته باشد.
- **نهر طبیعی:** مجرای که آب به طور دائم یا فصلی در آن جریان داشته و دارای حوضه آبریز مشخصی نباشد.
- **حریم:** آن قسمت از اراضی اطراف رودخانه، مسیل، نهر طبیعی یا سنتی، مرداب و برکه‌های طبیعی است که بلافاصله پس از بستر قرارداد و به عنوان حق ارتفاق برای کمال انتفاع و حفاظت کمی و کیفی آنها لازم است.
- **حریم کمی:** برای انهار طبیعی، رودخانه‌ها و مسیل‌ها (اعم از اینکه آب دائم یا فصلی داشته باشند) و مرداب‌ها و برکه‌های طبیعی برای عملیات لایروبی و بهره‌برداری، از یک تا بیست متر و برای حفاظت کیفی آب رودخانه‌ها، انهار طبیعی و برکه‌های تأمین کننده آب شرب مقطوعاً یکصد و پنجاه متر خواهد بود.
- **حریم کیفی آب‌های زیرزمینی:** عبارت است از تعیین محدوده‌ها یا حریم‌های حفاظت کیفی در چندین سطح برای منابع آب زیرزمینی در مقابل آلاینده‌های ناشی از فعالیت‌های انسانی که برای هر کدام از سطوح حریم کیفی، محدودیت‌ها و تغییرات خاص فعالیت‌های انسانی وضع می‌گردد. غالباً اصطلاح «آب زیرزمینی» را به آب‌های زیر سطح زمین که قابل برداشت به وسیله چاه، چشمه و قنات است، به کار می‌برند. این گونه آب‌ها بیشتر در اعماق ۵۰ تا ۱۰۰ متری زمین انباشته شده‌اند.

(د) چاه جاذب: عبارت است از حفره یا گودالی که قابلیت جذب داشته و کف آن تا بالاترین سطح ایستابی حداقل ۳ متر فاصله داشته باشد.

(ذ) ترانشه جذبی: عبارت است از مجموعه‌ای از کانال‌های افقی که فاضلاب به منظور جذب در زمین به آن‌ها تخلیه شده و کف آن‌ها از بالاترین سطح ایستابی حداقل ۳ متر باشد.

(ر) کنارگذر: کانالی است که فاضلاب را بدون عبور از بخشی از تصفیه‌خانه یا کل آن به بخش دیگر و یا کانال خروجی هدایت کند.

(ز) مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست: عبارت است از مناطق با ارزش محیط زیستی که توسط سازمان حفاظت محیط زیست ایران مدیریت می‌شوند. این سازمان، مناطق حفاظت‌شده ایران را در قالب ذخیره‌گاه‌های زیست‌کره، مناطق چهارگانه (پارک‌های ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه‌های حیات وحش، مناطق حفاظت‌شده) و مناطق شکار ممنوع تحت حفاظت دارد. این مناطق واجد ویژگی‌های ارزشمند اکولوژیکی و ژنتیکی گیاهی و جانوری می‌باشند. براساس ماده ۳ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست، تعیین و تصویب حدود این مناطق بر عهده شورایی عالی حفاظت محیط زیست کشور است.

ژ) تالاب: بند (ج) ماده ۱ قانون مستحدثات و اراضی ساحلی (مصوب ۱۳۵۴) تالاب را چنین تعریف کرده است: «تالاب اعم است از اراضی مرداب، باتلاق یا آب بندان طبیعی که سطح آن در حداکثر ارتفاع آب از پنج هکتار کمتر نباشد». در کنوانسیون رامسر ۱۹۷۱ که طبیعتاً ایران نیز جزو آن است، تالاب به این ترتیب معرفی شده است: «تالاب‌ها شامل مرداب‌ها و باتلاق‌ها و لجن‌زارها یا آب‌های طبیعی یا مصنوعی اعم از دائمی یا موقت هستند که آب‌های شیرین، تلخ یا شور در آن به صورت راکد یا جاری یافت می‌شود، از آن جمله است آب‌های دریا که عمق آن‌ها در پایین‌ترین نقطه جزر از شش متر تجاوز ننماید».

ماده ۲- مکان‌یابی، احداث، بهره‌برداری و طرح‌های توسعه آبی مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب، منوط به رعایت ضوابط و استانداردهای محیط زیستی مندرج در این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۳- براساس «ضوابط و معیارهای محیط زیستی استقرار واحدهای خدماتی» که مصوب سال ۱۳۹۸ سازمان حفاظت محیط زیست کشور می‌باشد، باشگاه‌های سوارکاری برحسب سطح آلاینده‌گی و پیامدهای محیط زیستی احتمالی در رده ۳ قرار دارند.

تمامی کاربری‌های رده ۳ (از جمله باشگاه‌های سوارکاری)، اجازه دارند در محدوده‌های مجاز و مشروط پهنه‌های پنجگانه حریم شهر براساس مفاد طرح جامع و سند پهنه‌بندی حریم و یا مجتمع‌های صنفی در خارج از محدوده مصوب شهرها و روستاها مشروط به رعایت فواصل از سایر کاربری‌ها به شرح جدول شماره (۱) مستقر شوند.

تبصره ۱: مرجع استعلام در خصوص طرح‌های جامع شهری و محدوده‌های مجاز یا مشروط جهت استقرار فعالیت‌های تولیدی، صنعتی و یا خدماتی، دبیرخانه شورای عالی شهرسازی و معماری، اداره کل راه و شهرسازی استان و در مورد طرح‌های هادی روستایی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان محل اجرای طرح می‌باشد.

تبصره ۲: اولویت انتقال و استقرار در مجتمع‌های صنفی با صنوف آلاینده محدوده شهرها می‌باشد و تشخیص آلاینده‌گی با سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد.

ماده ۴- واحدهای رده ۳ (باشگاه‌های سوارکاری) مشروط به رعایت فواصل مندرج در جدول شماره یک و موافقت معاونت محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست، می‌توانند در مستثنیات مناطق حفاظت شده و پناهگاه‌های حیات‌وحش مستقر شوند.

ماده ۵- نظر به آنکه باشگاه‌های سوارکاری به عنوان مکانی برای ورزش، تفریح و نیز نگهداری از حیوانات تلقی می‌شوند، لازم است تا ملاحظات بهداشتی و محیط زیستی در خصوص فاصله ایمن از صنایع آلاینده در آن‌ها رعایت شود. به ویژه صنایعی که به عنوان کانون‌های اصلی آلودگی هوا شناخته می‌شوند. در صورت نیاز، می‌توان نسبت به استعلام از اداره کل حفاظت محیط زیست استان، اقدام نمود.

جدول شماره (۱): حداقل فواصل مجاز برای استقرار واحدهای گروه خدماتی رده ۳ (باشگاه‌های سوارکاری)

ردیف	مناطق و کاربری‌ها	فاصله برحسب متر
۱	شهر (فاصله از خط محدوده شهر ملاک است)	۲۵۰
	روستا (فاصله از خط محدوده روستا ملاک است)	۱۵۰
۲	مراکز درمانی، آموزشی و سکونتگاه‌های زیر ۲۰ خانوار	۱۵۰
	مراکز نظامی و ندامتگاه‌ها	اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح
۳	پارک ملی - اثر طبیعی ملی - پناهگاه حیات وحش - منطقه حفاظت شده	۱۵۰
۴	تالاب‌های ثبت کنوانسیون رامسر، خورها، مصب‌ها، صخره‌های مرجانی، علف‌های دریایی، پهنه‌های گلی، جنگل‌های حرا، مصب رودخانه‌ای (حوضه خلیج فارس، دریای عمان و دریای مازندران)	۱۵۰
۵	سایر تالاب‌ها، ثبت نشده در کنوانسیون رامسر	۱۰۰
۶	رودخانه‌های حفاظت شده و منابع آب سطحی در مناطق چهارگانه سازمان	۱۵۰
۷	رودخانه‌ها، انهار طبیعی، برکه‌ها، دریاچه‌های تامین کننده آب شرب و مخازن سدها	۱۵۰
۸	مسیل‌ها، مرداب‌ها، برکه‌های طبیعی، انهار و رودخانه‌های غیر قابل شرب	۸۰
۹	چاه، چشمه و قنات	۱۰۰
۱۰	واحدها و مجتمع‌های صنعتی که انتشار آلاینده‌های هوا به میزان زیاد دارند. نظیر: کارخانه سیمان، کارخانه فروسیلیس، پتروشیمی‌ها، پالایشگاه‌ها، خروجی فلر، نیروگاه‌ها	۱۰۰۰

ماده ۶- مطابق با مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی (موضوع ماده ۱۱ قانون هوای پاک) که توسط معاونت محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست (مصوب ۱۳۹۰/۴/۱۵) تدوین و اعلام گردیده است، «واحدهای پرورش اسب» به عنوان زیرمجموعه گروه صنایع کشاورزی طبقه‌بندی شده‌اند (جدول شماره ۲).

جدول شماره (۲): تقسیم‌بندی واحدهای پرورش اسب به عنوان زیرمجموعه گروه کشاورزی (کد ۹۰۰۰۰)

گروه - کد	رده - ردیف	مشخصات
کشاورزی (کد ۹۰۰۰۰)	رده (۲) - ردیف ۹۲۰۰۹	واحد پرورش اسب و مادیان تا ۱۰ راس
	رده (۳) - ردیف ۹۳۰۰۷	پرورش اسب و مادیان از ۱۰ تا ۵۰ راس در سال
	رده (۴) - ردیف ۹۴۰۰۹	پرورش اسب و مادیان بیش از ۵۰ راس در سال

ماده ۷- بر اساس، جدول شماره ۲، واحدهای پرورش اسب، مشمول برخی ملاحظات و ضوابط محیط زیستی می‌گردند. از جمله آن که در هنگام مکان‌یابی و یا استقرار، ملزم به رعایت حریم‌ها و محدوده‌ها می‌باشند. در جدول شماره ۳، فواصل مجاز برای واحدهای تولیدی رده‌های ۲، ۳ و ۴ ارایه شده است.

تبصره ۱: ملاک رعایت فواصل و حریم‌ها، اولویت زمانی استقرار کاربری است. بدین معنی که چنانچه پس از استقرار و بهره‌برداری از واحد پرورش اسب، سکونتگاه شهری و یا روستایی توسعه یافته به نحوی که حریم مربوطه با سایت مورد نظر تداخل یابد، اولویت استقرار با کاربری اول می‌باشد. در موارد خاص، مرجع حل اختلاف، اداره کل محیط زیست استان مربوطه خواهد بود.

جدول شماره (۳): حداقل فواصل مجاز برای استقرار واحدهای صنعتی و تولیدی (واحدهای پرورش اسب)

ردیف	مناطق و کاربری‌ها			فاصله برحسب متر		
	رده ۴	رده ۳	رده ۲	رده ۴	رده ۳	رده ۲
۱	سکونتگاه‌ها	مراکز استان (آخرین محدوده سکونتگاه)	۵۰۰	۱۰۰۰	۱۵۰۰	
		شهر	۲۵۰	۵۰۰	۱۰۰۰	
		روستا	۱۵۰	۳۰۰	۶۰۰	
۲	سایر مراکز جمعیتی	مراکز درمانی، آموزشی و سکونتگاه‌های زیر ۲۰ خانوار	۱۰۰	۲۵۰	۵۰۰	
		مراکز نظامی و ندامتگاه‌ها	اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح			
۳	پارک ملی - تالاب - خور - مصب - دریاچه - اثر طبیعی ملی	۱۵۰	۳۰۰	۷۵۰		
۴	پناهگاه حیات وحش - منطقه حفاظت شده	۱۰۰	۱۵۰	۳۰۰		
۵	رودخانه‌ها (اعم از دایمی و فصلی)	۱۵۰	۲۰۰	۲۵۰		
۶	رودخانه‌های حفاظت شده و منابع آب سطحی در مناطق چهارگانه سازمان	۱۰۰	۱۵۰	۳۰۰		
۷	باغات مثمر	-	-	۱۵۰		
۸	چاه‌ها و چشمه‌های آب شرب، قنوات دایر	۱۰۰	۱۵۰	۲۰۰		
۹	واحدها و مجتمع‌های صنعتی که انتشار آلاینده‌های هوا به میزان زیاد دارند. نظیر: کارخانه سیمان، کارخانه فروسیلیس، پتروشیمی‌ها، پالایشگاه‌ها، خروجی فلر، نیروگاه‌ها	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰		

ماده ۸- واحدهای پرورش اسب و مادیان مجاز به استقرار در شهرک‌ها و نواحی صنعتی مصوب نمی‌باشند و الزامی است واحدهای مربوطه ترجیحاً در شهرک‌های صنعتی تخصصی استقرار یابند، در غیر این صورت برابر ضوابط و مقررات در کاربری‌های مجاز استقرار یابند.

بخش دوم: ملاحظات اختصاصی

■ تصفیه فاضلاب

ماده ۹- تخلیه فاضلاب‌ها باید براساس استانداردهایی باشد که به صورت حداکثر غلظت آلاینده‌ها بیان می‌شود و رعایت این استانداردها تحت نظارت سازمان حفاظت محیط زیست ضروری است. مسئولین منابع آلوده کننده باید فاضلاب‌های تولیدی را با بررسی‌های مهندسی و استفاده از فناوری‌های مناسب و اقتصادی تا حد استانداردها تصفیه نمایند.

تبصره ۱: اندازه‌گیری غلظت مواد آلوده کننده و مقدار جریان در فاضلاب‌ها، بلافاصله پس از آخرین واحد تصفیه کننده و قبل از ورود به محیط انجام می‌شود.

تبصره ۲: لجن و یا سایر مواد جامد تولید شده در تاسیسات تصفیه فاضلاب، قبل از دفع باید به صورت مناسب تصفیه شده و تخلیه نهایی این مواد نباید موجب آلودگی محیط زیست گردد.

تبصره ۳: فاضلاب خروجی نباید دارای بوی نامطبوع بوده و حاوی کف و اجسام شناور باشد.

تبصره ۴: رنگ و کدورت فاضلاب خروجی نباید ظواهر طبیعی آب‌های پذیرنده و محل تصفیه را به طور محسوس تغییر دهد.

تبصره ۵: رقیق کردن فاضلاب تصفیه شده یا خام به منظور رساندن غلظت مواد آلوده کننده تا حد استانداردهای اعلام شده، قابل قبول نمی‌باشد.

تبصره ۶: استفاده از کنارگذر ممنوع است. کنارگذرهایی که صرفاً جهت رفع اشکال واحدهای تصفیه‌ای به کار رفته و یا در زمان جمع‌آوری توام فاضلاب شهری و آب باران مورد استفاده قرار می‌گیرند، مجاز است.

تبصره ۷: تأسیسات تصفیه فاضلاب بایستی به گونه‌ای طراحی، احداث و بهره‌برداری گردد تا پیش‌بینی‌های لازم جهت به حداقل رسانیدن آلودگی در مواقع اضطراری از قبیل شرایط آب و هوایی نامناسب، قطع برق، نارسایی تجهیزات مکانیکی و ... فراهم گردد.

ماده ۱۰- مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب با تعداد اسب کمتر از ۲۰ راس و حداکثر ۲۰ نفر پرسنل مجاز به استفاده از چاه جذبی هستند. این امر با توجه به شرایط محل (سطح ایستابی، نزدیکی به منابع آب سطحی و چاه‌های آب شرب) با توجه به نظر سازمان حفاظت از محیط زیست در منطقه قابل اجرا می‌باشد.

ماده ۱۱- مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب تا سقف ۲۰۰ رأس اسب و پرسنل حداکثر ۱۰۰ نفر ملزم به استفاده از سیستم سپتیک تانک می‌باشند. در صورت عدم بازیابی آب، طبق دستورالعمل ۲-۴۲ سازمان حفاظت از محیط زیست ضروری است که از ترانشه یا چاه جاذب برای دفع خروجی سیستم سپتیک استفاده شود.

تبصره ۱: با توجه به مشکل کمبود آب، توصیه می‌شود خروجی مخزن سپتیک پس از میکروبزدايي (کلرزنی، استفاده از لامپ ماورابنفش UV و ...) برای آبیاری فضای سبز و آبپاشی مائزها استفاده شود.

تبصره ۲: استفاده از سیستم سپتیک تانک و ایمهوف تانک با به‌کارگیری چاه‌ها و یا ترانشه‌های جذبی در مناطقی که فاصله کف چاه یا ترانشه از سطح آب‌های زیرزمینی کمتر از ۳ متر می‌باشد، ممنوع است.

ماده ۱۲- مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب با بیش از ۲۰۰ رأس اسب و تعداد پرسنل بالای ۱۰۰ نفر ملزم به استفاده از سیستم تصفیه فاضلاب کامل می‌باشند.

تبصره ۳: کانال‌ها، مجاری و آبراهه‌های پساب باید دارای شیب مناسب بوده تا ضمن تخلیه و هدایت سریع آن‌ها به منبع تصفیه، از تجمع، ماندن و پس زدن پساب‌ها به کف سالن‌ها و انتشار آن در محوطه و زمین‌های اطراف کارگاه جلوگیری شود و نحوه انتقال پساب‌ها به نحوی باشد که امکان انتشار و تماس با کارگران وجود نداشته باشد.

ماده ۱۳- **استانداردهای خروجی فاضلاب‌ها:** این استاندارد باستناد ماده (۵) آیین‌نامه جلوگیری از آلودگی آب و با توجه به ماده (۳) همین آیین‌نامه و با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیرو، صمت، کشور و کشاورزی توسط سازمان حفاظت محیط زیست تهیه و تدوین گردیده است که در جدول شماره (۴) ارائه گردیده است.

جدول شماره (۴): استاندارد خروجی فاضلاب‌ها

ردیف	مواد آلوده کننده	تخلیه به آبهای سطح mg/l	تخلیه به چاه جاذب mg/l	مصارف کشاورزی و آبیاری mg/l
۱	نقره (Ag)	۱	۰/۱	۰/۱
۲	آلومینیوم (Al)	۵	۵	۵
۳	آرسنیک (As)	۰/۱	۰/۱	۰/۱
۴	بر (B)	۲	۱	۱
۵	باریم (Br)	۵	۱	۱
۶	بریلیم (Be)	۰/۱	۱	۰/۵
۷	کلسیم (Ca)	۷۵	—	—
۸	کادمیوم (Cd)	۰/۱	۰/۱	۰/۰۵
۹	کلر آزاد (Cl)	۱	۱	۰/۲
۱۰	کلراید (Cl ⁻)	۶۰۰ (تبصره ۱)	۶۰۰ (تبصره ۲)	۶۰۰
۱۱	فرمالدئید (CH ₂ O)	۱	۱	۱
۱۲	فنل (C ₆ H ₅ OH)	۱	ناچیز	۱
۱۳	سیانور (CN)	۰/۵	۰/۱	۰/۱
۱۴	کبالت (Co)	۱	۱	۰/۰۵
۱۵	کرم (Cr ⁺⁶)	۰/۵	۱	۱

۲	۲	۲	کرم (Cr^{+3})	۱۶
۰/۲	۱	۱	مس (Cu)	۱۷
۲	۲	۲/۵	فلوراید (F)	۱۸
۳	۳	۳	آهن (Fe)	۱۹
ناچیز	ناچیز	ناچیز	جیوه (Hg)	۲۰
۲/۵	۲/۵	۲/۵	لیتیم (Li)	۲۱
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	منیزیم (Mg)	۲۲
۱	۱	۱	منگنز (Mn)	۲۳
۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	مولیبدن (Mo)	۲۴
۲	۲	۲	نیکل (Ni)	۲۵
—	۱	۲/۵	آمونیم برحسب NH_4	۲۶
—	۱۰	۱۰	نیتريت برحسب NO_2	۲۷
—	۱۰	۵۰	نیترات برحسب NO_3	۲۸
—	۶	۶	فسفات برحسب فسفر	۲۹
۱	۱	۱	سرب (Pb)	۳۰
۰/۱	۰/۱	۱	سلنیم (Se)	۳۱
۳	۳	۳	سولفید (SH_2)	۳۲
۱	۱	۱	سولفیت (SO_3^-)	۳۳
۵۰۰	۴۰۰ (تبصره ۲)	۴۰۰ (تبصره ۱)	سولفات (SO_4^-)	۳۴
۰/۱	۰/۱	۰/۱	وانادیم (V)	۳۵
۲	۲	۲	روی (Zn)	۳۶
—	۱۰	۱۰	چربی روغن	۳۷
۰/۵	۰/۵	۱/۵	دترجنت (ABS)	۳۸
۱۰۰	۳۰ (لحظه ای ۵۰)	۳۰ (لحظه ای ۵۰)	بی. او. دی (تبصره ۳) (BOD_5)	۳۹
۲۰۰	۶۰ (لحظه ای ۱۰۰)	۶۰ (لحظه ای ۱۰۰)	سی. او. دی (تبصره ۳) (COD)	۴۰
۲	—	۲	اکسیژن محلول (حداقل) (DO)	۴۱
—	(بصره ۲)	(تبصره ۱)	مجموع مواد جامد محلول (TDS)	۴۲
۱۰۰	—	۴۰ (لحظه ای ۶۰)	مجموع مواد جامد معلق (TSS)	۴۳
—	—	۰	مواد قابل ته‌نشینی (SS)	۴۴
۶-۸/۵	۵-۹	۶/۵-۸/۵	پ. هاش (حدود) pH	۴۵
۰	۰	۰	مواد رادیو اکتیو	۴۶
۵۰	—	۵۰	کدورت (واحد رادیو اکتیو)	۴۷
۷۵	۷۵	۷۵	رنگ (واحد رنگ)	۴۸
—	—	(تبصره ۴)	درجه حرارت (T)	۴۹

۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	کلیفرم گوارش (تعداد در ۱۰۰ میلی لیتر)	۵۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	کل کلیفرمها (تعداد در ۱۰۰ میلی لیتر) MPN	۵۱
(تبصره ۵)	—	—	تخم انگل	۵۲

ماده ۱۴- آن دسته از فاضلاب‌های صنعتی که آلودگی آن‌ها بیش از این استانداردها نباشد، می‌توانند فاضلاب خود را با کسب موافقت سازمان بدون تصفیه دفع نمایند.

تبصره ۱- تخلیه با غلظت بیش از میزان مشخص شده در جدول، در صورتی مجاز خواهد بود که فاضلاب خروجی، غلظت کلراید، سولفات و مواد محلول منبع پذیرنده را در شعاع ۲۰۰ متری بیش از ۱۰ درصد افزایش ندهد.

تبصره ۲- تخلیه با غلظت بیش از میزان مشخص شده در جدول، در صورتی مجاز خواهد بود که افزایش کلراید، سولفات و مواد محلول فاضلاب خروجی نسبت به آب مصرفی بیش از ۱۰ درصد نباشد.

ماده ۱۵- به کارگیری راهنمای مدیریت سبز در زمینه مصرف آب و آموزش و آگاهسازی کارکنان به شرح ذیل:

- بررسی کنتور آب، حداقل ماهی یکبار
- اجتناب از باز گذاشتن شیر آب در مواقع ضروری
- نصب شیرهای زمان‌دار (خودکار) به طوری که اگر شیر آب از روی بی‌توجهی باز ماند، بعد از مدتی به طور خودکار بسته شود.
- استفاده از فلاش تانک دوزمانه یا تغییر شناور فلاش تانک تک‌زمانه.

ماده ۱۶- رعایت ملاحظات مصرف بهینه آب در آبیاری فضای سبز مجموعه از طریق موارد ذیل:

- طراحی سیستم آبیاری قطره‌ای برای آبیاری فضای سبز، ترجیحاً با استفاده از پساب تصفیه شده؛
- عدم استفاده از آب شرب برای آبیاری گیاهان و فضای سبز؛
- انتخاب گیاهانی که به آب زیاد نیاز ندارند.

■ مدیریت پسماند و مواد زاید جامد

ماده ۱۷- بخش جامد و مایع مواد زاید مراکز پرورش و نگهداری اسب (به استثنای فاضلاب)، طبق بند ۴ ماده (۲) قانون مدیریت پسماندها، پسماند کشاورزی محسوب می‌گردد.

تبصره ۱: از آن‌جا که پسماندهای دامپزشکی، جزو پسماندهای ویژه طبقه‌بندی می‌شوند، می‌باید به صورت جداگانه جمع‌آوری گردند و مخلوط کردن آن‌ها با سایر پسماندها ممنوع است.

ماده ۱۸- هر واحد یا مجموعه سوارکاری و پرورش اسب، می‌باید برنامه مدیریت محیط زیستی پسماند را تهیه نماید (این برنامه از الزامات سازمان حفاظت از محیط زیست می‌باشد).

ماده ۱۹- سوزاندن پسماندها در واحدهای پرورش اسب و مجموعه‌های سوارکاری ممنوع است.

ماده ۲۰- محل ذخیره و نگهداری کود باید به صورتی باشد که امکان آلودگی آب، خاک و هوا وجود نداشته باشد.

محل دپو (ذخیره و نگهداری) کود بهتر است دارای مشخصات ذیل باشد:

- در نزدیکی رودخانه (آب جاری) یا چاه آب شرب نباشد.
- در مناطقی که سطح ایستابی بالا باشد، کف محل دپو کود عایق‌بندی شود تا امکان نشست به آب‌های زیرزمینی نداشته باشد (کف و دیواره را می‌توان با نایلون پوشاند).
- محل نگهداری در جهت باد غالب قرار نداشته باشد، به طوری که بوی نامطبوع در محیط پخش نگردد.
- کود دامی، مکانی برای تخم‌ریزی مگس و حشرات موذی می‌باشد، بنابراین؛ لازم است تا حداقل ۲۵ متر با اصطبل‌ها فاصله داشته باشد.

تبصره ۱: دستورالعمل‌های فرآورده‌های غیرخوراکی سازمان دامپزشکی، در مورد شرایط حمل کود دامی نیز مدنظر قرار گیرد.

ماده ۲۱- بر کاهش حجم پسماند تولیدی تاکید گردد. به طور مثال از طریق موارد ذیل:

- هدف‌گذاری کمی و برنامه زمان‌بندی جهت کاهش زباله؛
- سفارش مواد مطابق با نیاز در به حداقل رساندن پسماند؛
- نگهداری و تعمیر تجهیزات در اولویت نسبت به تعویض آن؛
- انتخاب محصولات پایدار و استفاده صحیح در افزایش طول عمر آن‌ها؛
- استفاده از محصولات قابل تعویض به جای انواع دور ریختنی؛
- محدود کردن استفاده از محصولات بسته‌بندی و خرید موادی که حداقل بسته‌بندی را دارند؛
- استفاده نکردن از لیوان‌های یکبار مصرف (به ویژه انواع پلاستیکی) و جایگزینی ظروف یکبار مصرف گیاهی با انواع پلاستیکی و کاغذی آن؛
- استفاده از روش‌های نوین در بازاریابی و اطلاع‌رسانی و تبلیغات؛

- اجتناب از کاربرد ظروف اسپری که قابل اشتعال بوده و حاوی مواد آسیب‌رسان به ازن هستند؛
- استفاده از دست خشک‌کن‌های برقی سبب کاهش مصرف مواد و افزایش سطح بهداشتی می‌گردد؛
- انتخاب محصولاتی که حداقل آلودگی و حداکثر پایداری را دارند.

ماده ۲۲- بازیافت و تفکیک پسماند در مجموعه‌های سوارکاری و پرورش اسب صورت گیرد. بر این اساس، لازم است تا سطوح زباله با رنگ‌های مختلف و یا برجسب برای تفکیک کاغذ، پلاستیک در محوطه، اصطبل، رستوران، کافی‌شاپ و قسمت‌های اداری قرار داده شود. همچنین؛ مخازن تفکیک زباله خشک و تر در آشپزخانه و محل اسکان کارگران قرار داده شود. برخی از راهکارهای پیشنهادی عبارتند از:

- تفکیک کاغذ
- تفکیک شیشه
- تفکیک بطری‌های پلاستیکی
- تفکیک قوطی‌های فلزی
- تفکیک پسماندهای آلی و خوراکی
- تفکیک سایر پسماندها (پسماندهای خطرناک)
- بررسی مرتب روند تفکیک پسماند
- سامان‌دهی فضای کار جهت تفکیک انواع پسماند
- تشخیص ظروف از روی رنگ، برجسب یا علامت (pictogram) برای انواع مختلف پسماند
- بررسی امکان فروش زباله‌های تفکیک شده به بازیافت‌کنندگان (کاغذ، پلاستیک، فلزات، شیشه، پسماند آلی)
- دفع پسماندهای غیرقابل بازیافت و استفاده مجدد، با بکارگیری روش‌های مناسب و مطابق با قوانین موجود
- تفکیک پسماندهای خطرناک از بی‌خطر برای جلوگیری از آلودگی و برای تسهیل کار
- در نظر گرفتن احتیاط لازم برای دفع پسماندهای خطرناک (پسماند دامپزشکی، الکترونیکی، شیمیایی و ...)

■ مدیریت انرژی

ماده ۲۳- مدیریت مجموعه‌ها و باشگاه‌ها، در صورت امکان، نسبت به مدیریت و مصرف بهینه انرژی اقدام نموده و اقدامات ذیل را مدنظر قرار دهند:

- استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر (سلول‌های خورشیدی، بیوگاز) برای تامین روشنایی محوطه‌ها؛
- بهینه‌سازی مصرف انرژی برق با استفاده از لامپ‌های LED (کم مصرف)؛
- استفاده از آبگرمکن‌های خورشیدی؛
- استفاده از استخر و مخازن ذخیره آب (ذخیره آب باران) برای فصول کم آبی جهت آبیاری مازها؛
- سرویس و تعمیر تجهیزات جهت کاهش مصرف و افزایش راندمان؛
- عایق‌بندی سقف‌ها جهت حفظ دما در زمستان و جلوگیری از افزایش بی‌رویه دما در تابستان؛
- تمیز کردن پره پنکه‌ها و فن‌ها (وجود جرم و گرد و غبار سبب افزایش مصرف دستگاه‌ها می‌گردد)؛
- ایجاد تهویه مناسب و انتقال جریان هوا در اصطبل (در تابستان) که سبب کاهش استفاده از تجهیزات خنک‌کننده می‌گردد؛
- حفاظت پنجره‌ها از نور آفتاب به منظور محدود کردن استفاده از سیستم سرمایشی به وسیله سایبان، پرده، کرکره، حفاظ، صفحات بازتابنده گرما و ...؛
- آموزش مصرف بهینه مواد و انرژی به کارکنان؛
- استفاده از پمپ کارواش مناسب (واترجت) برای شستشوی سطوح که سبب صرفه‌جویی در مصرف آب گردد.

■ کیفیت هوا

ماده ۲۴- کیفیت هوای مجموعه‌های پرورش اسب و باشگاه‌های سوارکاری شامل دو بخش اداری و غیراداری می‌باشد. در محیط‌های اداری که ساختمان‌ها از سیستم‌های تهویه مطبوع استفاده می‌کنند، هوای آلوده در فضای بسته قرار می‌گیرد و کارکنان آن را تنفس می‌نمایند. آلودگی هوای داخل ساختمان‌ها ناشی عوامل مختلفی چون؛ گازهای حاصل از دستگاه‌ها و تجهیزات مورد استفاده، کف‌پوش‌های به کار رفته بر روی زمین، بکارگیری سیستم‌های گرمایش، پخت و پز در آشپزخانه ادارات، استعمال دخانیات، رنگ، روغن، مواد شیمیایی مورد استفاده، تردد مراجعین و کارکنان و ... ایجاد می‌شود. رعایت ملاحظات ذیل، پیشنهاد می‌گردد:

- استعمال دخانیات در هنگام آموزش سوارکاران و همچنین محل نگهداری اسب‌ها ممنوع است.
- نسبت به مبادله هوا از طریق یک سیستم تهویه خوب اطمینان پیدا کنید. به هر میزان که تلاش کنید، باز هم آلودگی هوا در محوطه داخلی وجود خواهد داشت. مهم آن است که این آلودگی از محوطه داخلی خارج شود.
- هواکش‌ها به طور مرتب سرویس شوند.

- محصولات و تجهیزاتی خریداری شوند که در آن‌ها فرمالدئید (موجود در چوب به کار رفته در کفپوش‌ها و تجهیزات چوبی و مبلمان اداری)، تری کلرو اتیلن و یا بنزن (که از بعضی جوهرها، رنگ‌ها، روغن‌های جلا، برخی پلاستیک‌ها و مواد شیمیایی آزاد می‌شوند) کم باشد و یا اصلاً وجود نداشته باشد.

■ مدیریت ایمنی

ماده ۲۵- به منظور ارتقای سطح ایمنی و اجتناب از بروز حوادث و سوانح در مجموعه‌های پرورش اسب و باشگاه‌های سوارکاری، رعایت ملاحظات ذیل الزامی است:

- حداقل یک کپسول اطفای حریق در هر دهنه اصطبل تعبیه شود؛
- از سیستم‌های اعلان حریق استفاده شود؛ به ویژه در مجموعه‌ها باشگاه‌های بزرگ؛
- در نگهداری پوشال و علوفه خشک دقت شود که در معرض گرما و یا منبع برق نباشند (پیشگیری از حریق)؛
- خوراک‌های اسب که امکان احتراق خود به خودی در آن‌ها وجود دارد، باید در بسته‌ها یا کیسه‌های سالم با حجم مشخص ذخیره و نگهداری و با رعایت فواصل مناسب انبارداری شوند؛
- مواد قابل اشتعال، سوخت و مواد شیمیایی دور از اصطبل‌ها نگهداری شوند و از استعمال دخانیات در محل نگهداری سوخت و سایر مواد آتش‌زا جلوگیری گردد؛
- سیم‌ها و اتصالات برق در اصطبل‌ها، محوطه و مانژها کنترل شوند؛
- از کلاه ایمنی در هنگام کار در ارتفاع و تخلیه علوفه استفاده شود؛
- از ماسک هنگام تعویض بستر و پوشال‌ریزی استفاده شود؛
- حداکثر سرعت حرکت اتومبیل‌ها در محوطه باشگاه‌ها ۳۰ کیلومتر در ساعت در نظر گرفته شود؛
- جنس پنجره باکس‌های نگهداری اسب از طلق یا سایر مواد مقاوم به شکستگی باشد؛
- جعبه کمک‌های اولیه در اصطبل‌ها قرار داده شود؛
- حصارها و بدنه فلزی تجهیزات الکتریکی و تابلوهای برق، کلیه اجزای فلزی سیم‌کشی و نیز سپر (شیلد) حفاظ‌های فلزی کابل‌ها و تاسیسات فلزی باید مطابق آیین‌نامه ایمنی سیستم اتصال به زمین (ارتینگ) که مصوب شورای عالی حفاظت فنی می‌باشد، به اتصال زمین مؤثر و مناسب، مجهز گردند؛
- میزان و نحوه آماده‌سازی ماده کنه‌کش، سموم و مواد ضدعفونی‌کننده باید طبق دستورالعمل شرکت سازنده و برابر دستورالعمل‌های سازمان دامپزشکی کشور و با رعایت اصول ایمنی صورت گیرد؛
- کف قسمت‌های مختلف اصطبل باید از مصالحی ساخته شود که احتمال سرخوردن و لغزندگی از بین برود و در ضمن، شیب کافی برای انتقال پساب‌ها به کانال‌های فاضلاب در نظر گرفته شود؛
- نگهداری، ضبط، دفع، انهدام و سوزاندن ضایعات و دفن لاشه‌ها باید طبق موازین بهداشتی و رعایت مسائل محیط زیستی به نحوی انجام گیرد که خطری برای سلامت کارگران و سایر اسب‌ها ایجاد ننماید؛
- استفاده از کلاه و تجهیزات ایمنی مناسب توسط سوارکاران الزامی بوده و لازم است تا مربیان نسبت به این امر دقت کافی را مبذول دارند؛

- شرایط مناسب تغذیه و نگهداری از اسبها در مجموعه‌های سوارکاری به صورت دوره‌ای بازرسی گردد.
- هرگونه سوء رفتار با اسبها ممنوع می‌باشد، در صورتی که به اسب آسیب جدی وارد شود، فرد خاطی به کمیته انضباطی فدراسیون معرفی می‌گردد.
- نسبت به آگاهسازی و آموزش دوره‌ای جنبه‌های ایمنی و بهداشتی به کارکنان اقدام شود.

■ مدیریت فضای سبز

ماده ۲۶- فضای سبز مجموعه‌ها بخش مهمی از سایت می‌باشد که لازم است موارد ذیل در آن مدنظر قرار گیرند:

- حداقل ۱۰٪ سطح مجموعه‌های سوارکاری به فضای سبز اختصاص یابد؛
- گیاهان مناسب برای فضای سبز مجموعه‌های سوارکاری با توجه به شرایط محیطی منطقه (بومی) انتخاب گردند؛ بهتر است گیاهان مقاوم به کم آبی در استان‌های خشک انتخاب گردند؛
- از گیاهان سمی و حساسیت‌زا در فضای سبز باشگاه‌ها استفاده نشود؛
- از آب شرب به منظور آبیاری فضای سبز استفاده نشود و ترجیحاً از پساب تصفیه شده و یا آب خاکستری استفاده شود؛
- درختان خزان کننده نزدیک پنجره‌ها کاشته شوند تا در زمستان از نور بهره برده و در تابستان سایه‌انداز داشته باشند.

منابع مورد استفاده:

- ۱- آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب. ۱۳۷۳. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۳۴ ص.
 - ۲- ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیتهای صنعتی و تولیدی. ۱۳۹۰. سازمان حفاظت محیط زیست.
 - ۳- قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای محیط زیست انسانی. ۱۳۹۱. شاعری. علی محمد، رحمتی. علیرضا، سازمان حفاظت محیط زیست، تهران، ۳۳۹ ص.
 - ۴- مدیریت سبز. ۱۳۹۵. یوسفی. آرش، دفتر آموزش محیط زیست، معاونت آموزش و پژوهش، سازمان حفاظت محیط زیست، تهران، ۵۹ ص.
 - ۵- مقررات و ضوابط استقرار واحدهای تولیدی، خدماتی و معدنی. ۱۳۹۷. دفتر ارزیابی زیست محیطی، معاونت محیط زیست انسانی، سازمان حفاظت محیط زیست، ۶۸ ص.
- 6- Manual on Sport and the Environment. 2000. International Olympic Committee, 121 P.